

می‌توان به زندگی ۱۰۰ سال پیش، شیوه پوشش و آداب مردمان آن زمان پی برد. در و دیوار این مکان خود یک موزه است.

● موزه در فضای سربینه و هشتی و رختکن

از مساحت حدود ۱۶ هزار متری بنا، حدود ۵ هزار متر آن شامل سربینه مردانه و گرمخانه، رختکن و هشتی بین گرمخانه و رختکن به موزه اختصاص یافته و اشیای بسیار مهمی متعلق به دوره‌های مختلف قبل و بعد از اسلام در آن نگهداری می‌شود. از انواع تنگ‌های سفالی، کاسه، خمره، قدح، پیمانه، انواع مجسمه، آفتابه و لگن، سنگ‌نوشته گرفته تا ابزارآلات کشاورزی و دفاعی. محراب تاریخی و با ارزش مسجد جامع ساوه که از آثار منحصر به فرد معماری و گچ‌بری دوره سلجوقیان است هم به این موزه منتقل شده است. اشیای بدست آمده از کاوش‌های مناطق باستانی استان مرکزی مربوط به دوران پیش از اسلام و پس از اسلام مانند سکه‌های دوره‌های مختلف تاریخی، ظروف مسی و قلم‌زنی، خمره‌های سفالی، لوازم ریسندگی، اسباب قدیمی حمام و پیکره‌های سنگی و سفالی نیز در این موزه محفوظ است.

همچنین عقدنامه‌های دوره قاجار، کتاب‌ها و نسخه‌های خطی که از سوی مردم هدیه شده و اسکلت مردی از ۷ هزار و ۵۰۰ سال پیش خوابیده چون جنین در قفسه شیشه‌ای موزه که از کاوش‌های زیرزمینی در یکی از روستاهای اراک کشف شده است.

● موزه چهارفصل یک کارگاه آموزشی

موزه چهار فصل اراک نه یک گنجینه گرانبها و شاهکار معماری تاریخی بلکه یک کارگاه آموزشی برای باستان‌شناسان و دانشجویان رشته‌های معماری و مردم‌شناسی به شمار می‌رود که با وجود گذشت بیش از یک قرن همچنان سازه محکم خود را حفظ کرده است.

این مکان تا سال ۱۳۵۲ به عنوان حمام مورد استفاده بوده و پس از آن تعطیل شد تبدیل آن به موزه پس از ثبت تاریخی در فهرست آثار ملی در سال ۱۳۷۳ انجام شد و در این فاصله عملیات مرمت و بازسازی انجام و با عنوان موزه باستان‌شناسی و مردم‌شناسی مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

سوراخ‌هایی کشف شده مانند برای گذاشتن کفش‌های زنان تعبیه شده است. زنان ملیس به پوشش زنان دوره قاجار که برای مراسم عروس‌بران در حمام نقل و سکه بر سر عروس می‌ریزند، نشسته روی این سکوها یکی از جلوه‌های زیبای موزه است که آداب آن زمان را نشان می‌دهد.

در ضلع کناری حمام زنانه، گلخن حمام که آب را گرم می‌کرده و انبار سوخت هنوز هم به همان شکل باقی مانده ولی اکنون محل نگهداری سنگ قبرهای باستانی شده است. از گلخن هوای گرم به مخزن‌های بزرگ ذخیره آب می‌رسیده و همین موجب می‌شده کف حمام گرم باشد. در بخش اقلیت‌های مذهبی هم دو زن با پوشش زنان قجر یکی صلیب در دست و یکی پوشش یهودیان آن عصر بر سکوی حمام ایستاده‌اند.

● نمایی از چهار فصل سال بر کاشی کاری‌های حمام

بخش مردانه با مردانی با پوشش صنوف مختلف و مرد حمامی و مردانی که در کنار بقچه‌های لباس نشسته یا روی سکوا ایستاده‌اند، ما را به حمام مردانه قدیم می‌برد. نمای سربینه مردانه از قسمت زنانه باشکوه‌تر و گسترده‌تر است. سربینه مردانه به شکل هشت ضلعی نامنظم است که چهار ضلع آن بزرگ و چهار ضلعش کوچک‌تر است و بر هشت ستون که با کاشی کاری‌های زیبای زینت شده استوار است؛ مسقف با کاشی کاری‌هایی که تماشایش چشم را نوازش می‌دهد. سربینه شما را به حال و هوایی دیگر می‌برد؛ چهار فصل سال یک‌باره به رویتان گشوده می‌شود.

در چهار جهت حمام بر تابلوهای کاشی کاری فصول چهارگانه، بهار و تابستان و پاییز و زمستان، به تصویر درآمده. کاشی‌های لعاب‌دار به رنگ‌های طبیعت با نقوشی از مناظر طبیعی، شکارگاه، نقوش گیاهی اسلیمی و هندسی و گردان از انسان، حیوان و گل و بوته و برگ و پیچک. رنگ‌های زرد، لاجوردی، فیروزه‌ای، سفید، سبز، خاکستری، قرمز و نارنجی بیشترین رنگ‌های کاشی کاری‌ها هستند.

کاشی‌های رنگی نمایه‌های هر فصل را در رودهای روان، پرندگانی چون قرقاول و کبوتر در حال نشسته و پرواز، چشمه‌های آب، شاخه‌های پر بار از میوه، برگ‌ریزان درختان و سپیدی برف بر شاخساران به تصویر کشیده‌اند. از نقاشی کاشی‌ها

**کاشی‌های رنگی
نمایه‌های هر فصل
را در رودهای روان،
پرندگانی چون
قرقاول و کبوتر در
حال نشسته و پرواز،
چشمه‌های آب،
شاخه‌های پر بار
از میوه، برگ‌ریزان
درختان و سپیدی
برف بر شاخساران به
تصویر کشیده‌اند**

پوشش محلی خانم‌ها، از دیگر اقلامی است که در موزه به نمایش درآمده است

سربینه حمام؛ جایی که مشتری‌ها پیش از استحمام، وسایل و لباس‌هایشان را می‌گذارند

همه راهروهای حمام، حالا میزبان اقلام موزه‌ای است